

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Педагог - мамандық, педагог - кәсіп

ЖАРИЯЛАНДЫ 08.04.2025	ТІРЕК СӨЗДЕР білім беру, кәсіби шеберлік, кәсіп, мамандық, мұғалім, педагог, педагогикалық қызмет, тәрбие	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/177800/
--------------------------	--	--

Төлеубай Аягөз Қанатқызы

Ұлытау облысы білім басқармасының Ұлытау ауданы білім бөлімінің «Балалар өнер мектебі» коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорыны Хореография пәні мұғалімі

Аннотация:

Бұл мақалада педагог мамандығының қоғамдағы маңыздылығы, оның кәсіби рөлінің ерекшелігі мен заманауи талаптардағы педагогтың құндылықтық бейнесі қарастырылады. Педагог – тек білім беруші ғана емес, сонымен қатар ел болашағын қалыптастырушы тұлға. Мақалада педагог мамандығының тарихы, қазіргі кездегі кәсіби біліктілікке қойылатын талаптар, педагогикалық қызметтің күрделілігі мен жауапкершілігі сөз болады. Сонымен қатар педагогиканы кәсіп ретінде қабылдаудың мәні мен болашақ ұрпақ тәрбиелеудегі маңыздылығы талданады.

Кілт сөздер: педагог, мамандық, кәсіп, мұғалім, кәсіби шеберлік, тәрбие, білім беру, педагогикалық қызмет.

Педагог мамандығының қоғамдық маңызы мен тарихи негізі

Педагог мамандығы – адамзат өркениетінің ең көне және құрметті кәсіптерінің бірі. Қоғам дамуының қай кезеңінде болмасын ұстазға деген сұраныс жоғары болған. Себебі білім мен тәрбие – қоғамның интеллектуалдық және рухани іргетасы. Ежелгі грек философтары ұстаздың рөлін даналықтың қайнар көзі ретінде бағаласа, шығыс

ойшылдары тәрбиешіні адам тәрбиесіндегі басты тұлға деп таныған. Ұлы Абайдың «Адамның адамшылығы – жақсы ұстаздан» деген пікірі де мұғалімнің қоғамдағы орнын дәл бейнелейді. Кеңестік дәуірде педагогтар ерекше мәртебеге ие болса, қазіргі тәуелсіз Қазақстанда педагог мамандығы – мемлекет дамуының стратегиялық факторларының бірі ретінде қарастырылады. Тарихқа көз жүгіртсек, қазақ даласында Жүсіп Баласағұн, Ахмет Йассауи, Абай Құнанбаев, Ыбырай Алтынсарин сияқты ағартушы тұлғалар педагогика саласының іргетасын қалаған. Бүгінгі таңда осы тарихи мұраны жалғастыру – әрбір педагогтың басты міндеті.

Педагог кәсібінің ерекшелігі мен кәсіби талаптары

Педагог – тек білім беріп қана қоймай, әр оқушының тұлғалық дамуына, мінез-құлқына, құндылық жүйесіне әсер ететін маман. Сондықтан педагог кәсібіне қойылатын талаптар өте жоғары. Біріншіден, педагог үздіксіз білім алып, кәсіби шеберлігін жетілдіріп отыруы тиіс. Бұл тек пәндік біліммен шектелмей, психология, педагогика, цифрлық технологиялар, инклюзивті білім беру сынды бағыттарды да қамтиды. Екіншіден, педагог оқушыны тек оқыту ғана емес, оның бойындағы қабілеттерді дамытып, өмірлік бағдар бере алуы керек. Үшіншіден, қазіргі заман талабына сай мұғалім ақпараттық-коммуникациялық технологияларды еркін меңгеріп, оны сабақ барысында тиімді пайдалана білуі тиіс. Сонымен қатар педагог кәсібінде моральдық-этикалық нормалар да маңызды рөл атқарады. Мұғалім адал, әділ, мейірімді, жауапты, сабырлы бола білуі қажет. Себебі оның әрбір әрекеті, сөзі, қарым-қатынасы – оқушыға үлгі. Бұл мамандықтың қиындығы да осында: мұғалім үнемі тұлғалық және кәсіби үлгі болуы тиіс. Осындай кешенді талаптар педагогикалық қызметті ерекше және жауапты кәсіп ретінде тануға негіз болады.

Педагог – кәсіп иесі ретінде және кәсіптік мотивацияның маңызы

Педагогика – бұл кәсіп. Яғни белгілі бір мамандық бойынша арнайы даярлықтан өткен және кәсіби қызметті табыс көзіне айналдыра алатын сала. Алайда педагог кәсібінің ерекшелігі – тек материалдық емес, рухани

мотивациямен де өлшенеді. Көптеген мұғалімдер бұл саланы таңдағанда, қоғамға пайдалы болу, балаларға білім беру, адам тәрбиелеу сияқты асқақ мақсаттарды басшылыққа алады. Дегенмен нарықтық қоғамда педагогтың кәсіп ретінде беделі мен материалдық жағдайы да ескерусіз қалмауы тиіс. Педагог еңбегіне лайықты еңбекақы мен кәсіби қолдау – оның жұмысқа деген ынтасын арттырады. Қазіргі таңда елімізде педагог мәртебесін арттыруға бағытталған заңнамалық өзгерістер мен реформалар жүзеге асуда. Бұл – педагог мамандығының кәсіп ретінде танылуы мен дамуына оң ықпал ететін жағдай. Сонымен қатар педагогтың кәсіптік мотивациясы оның жанашырлығында, оқушы жетістігін өз жетістігі ретінде сезінуінде, білім мен тәрбие процесіне бар ынтасымен беріліп қызмет етуінде жатыр.

Заманауи педагогтың бейнесі және болашаққа бағыт

Заманауи педагог – бұл тек ақпарат жеткізуші ғана емес, бағыт-бағдар беруші, көшбасшы, жаңашыл тұлға. Бүгінгі қоғамда мұғалімнің міндеті – оқушыны тек біліммен қаруландыру емес, оны өмірлік мәселелерді шешуге қабілетті, сыни ойлайтын, шығармашыл тұлға ретінде қалыптастыру. Осы мақсатқа жету үшін педагог үнемі кәсіби дамуға ұмтылуы тиіс. Білім беру саласындағы цифрландыру, білім беру мазмұнының жаңаруы, инклюзивті және тұлғалық-бағдарлы оқытудың енгізілуі – мұғалімнің рөлін түбегейлі өзгертуде. Сондықтан педагог өзін жаңа біліммен толықтырып, креативті ойлау, эмоциялық интеллект, икемділік сияқты қабілеттерін дамытып отыруы керек. Сонымен қатар болашақта педагогтың кәсіптік қызметі көп қырлы болмақ: ол – мұғалім ғана емес, әдіскер, коуч, тьютор, фасилитатор қызметтерін қатар алып жүруге тиіс болады. Осындай көпқырлы даму жолында педагогикалық кәсіптің абыройын арттырып, жас ұрпаққа үлгі болу – әрбір ұстаздың басты мақсаты болуы шарт.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. *Ыбырай Алтынсарин. Таңдамалы шығармалар. Алматы: Санат, 2006.*

2. Ж.Қ. Қараев. Педагогика негіздері. Алматы: Білім, 2012.
3. Қ.Ж. Құдайбергенова. Педагогика: оқулық. Алматы: Мектеп, 2020.
4. Қазақстан Республикасының «Педагог мәртебесі туралы» заңы, 2019 жыл.
5. С.Ә. Әбенбаев. Тәрбие теориясы мен әдістемесі. Алматы: Дарын, 2004.
6. Б. Айтмамбетова. Жаңашыл мұғалім. Алматы: Рауан, 2019.
7. ҚР Білім және ғылым министрлігі. Білім беруді дамытудың 2025 жылға дейінгі тұжырымдамасы.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.